

[Finansministeren.]

må man således frygte, at de chancer, der nu findes for at forøge industrieksporten, bliver forpasset, ligesom presset på importen vil fortsætte. Resultatet heraf vil blive, at der vil ske en forringelse af handelsbalancen og dermed af valutastillingen.

Alle skøn af denne art er som bekendt særdeles usikre. Jeg ønsker imidlertid at fremhæve, at den usikkerhed, der præger de nævnte skøn, fortrinsvis trækker i ugunstig retning. Den importstigning, som har fundet sted i den forløbne del af året, og som formentlig angiver linien i importudviklingen fremover, hvis ikke den indenlandske efterspørgsel dæmpes, har fundet sted til stort set konstante priser, og der er ikke sket nogen lagerforøgelse. Såfremt råvarepriserne skulle vise tendens til stigning, kan importforøgelsen meget vel blive stærkere, end hvad vi har kendt i den forløbne del af året.

Jeg skal ikke forsøge at gøre op i tal, hvordan udviklingen vil forme sig fremover, og hvor stort underskuddet på valutabalancen vil kunne blive, såfremt der ikke gribes ind. Det står imidlertid fast, at der i de kommende 12 måneder skal præsteres afdrag på gælden til udlandet på henved 200 mill. kr. Fortsætter samtidigt hermed den hidtidige tendens på handelsbalancen, vil der kunne ske en alvorlig begrænsning af vort valutariske spillerum, som i dag er godt 900 mill. kr. Da der endvidere må regnes med muligheden af, at den europæiske betalingsunion ophører til næste sommer, således at vort træk på unionen må afdrages over forholdsvis få år, kan situationen blive kritisk. Dette er baggrunden for, at regeringen har fundet det nødvendigt, at der gribes ind nu, og at det sker i tilstrækkeligt omfang.

I den nuværende situation er der kun mulighed for at forbedre valutastillingen ved en stramning enten af pengepolitikken eller af finanspolitikken eller af begge dele.

Der er allerede i løbet af de sidste tre måneder gennemført en kraftig kreditstramning. Nationalbankens diskonto er sat op fra 4½ til 5½ pct., og den effektive rente på statsobligationer ligger nu omkring 6½ pct. Renten på kreditforenings- og hypotekforeningsobligationer er fulgt med op og ligger på omkring 6 pct. Samtidig

har nationalbanken sat loft over genbelåningen af byggelån. Det vil ikke være ønskeligt at gå videre ad denne vej, hvorved man navnlig ville ramme de produktive investeringer i erhvervene og beskæftigelsen, særlig i bygge- og anlægsgagnene. Snarere vil det ud fra dette synspunkt være ønskeligt, om man igen kan nå frem til at lempe pengepolitikken, men det vil kun være muligt, såfremt der gennemføres en stramning af finanspolitikken af mindst det omfang, regeringen nu foreslår.

Den valutaplan, som regeringen har opstillet og ved fremsættelsen af lovforslag ønsker tingets medvirken til, har således det enkle formål at standse nedgangen i valutaresserven og efterhånden at søge den forøget. Målet søges nået ved at holde igen på de mindst produktive investeringer og ved at mindske den indenlandske efterspørgsel efter forbrugsvarer. Herved skulle importen blive mindre, og der skulle tilvejebringes forudsætninger for at øge eksporten.

Planen omfatter 5 grupper af forholdsregler:

- 1) en forøgelse af overskuddet på statsregnskabet ved udgiftsbesparelser på ca. 100 mill. kr. for det kommende finansår,
- 2) en yderligere forøgelse af overskuddet ved øgede indtægter på ca. 125 mill. kr. for resten af indeværende finansår og det dobbelte for det kommende finansår,
- 3) en begrænsning af den private bygge- og anlægsvirksomhed og en dæmpning af boligbyggeriet, hvorved de samlede investeringer indenfor dette område for det kommende år nedsættes med ca. 125 mill. kr.,
- 4) en begunstiggelse af den private opsparring ved præmiering og
- 5) yderligere støtte til eksporten gennem en udvidelse af eksportkreditordningen og andre forholdsregler til fremme af eksportproduktion og omsætning.

Jeg skal nærmere redegøre for de enkelte hovedområder og i forbindelse hermed omtale de lovforslag, som i dag fremsættes.

Jeg tager besparelserne først:

For indeværende finansår er statens udgifter ved besparelser, hvorom der blev truffet beslutning i april måned og i begyndelsen af juli, formindsket med ialt 200 mill. kr. Af de gennemførte besparelser falder 45 mill. kr. på civile bygge- og anlægs-